

Beste mensen van de programmacommissie,

U bent aan het schrijven voor het programma voor de verkiezingen van 22 november 2023.

Graag willen ondergetekenden u daarvoor enkele punten meegeven over het onderwerp migratie en verblijf. Vanzelfsprekend zijn wij bereid dit nader toe te lichten.

Voortzetting en landelijke uitrol van de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV)

De LVV's zijn opgezet om duurzame oplossingen te vinden voor ongedocumenteerden, zoals een verblijfsvergunning, doormigratie of terugkeer naar het land van herkomst. Bij evaluaties van de LVV-pilot blijkt een positieve impact op de openbare orde, veiligheid en volksgezondheid. De samenwerking tussen het rijk, gemeenten en ngo's voor opvang en begeleiding van mensen met complexe problemen is verbeterd. Voortzetting en de landelijke uitrol van de Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen is daarom van groot belang.

De kracht van de LVV ligt in het vertrouwen dat met cliënten wordt gewerkt aan duurzame oplossingen, waardoor zij niet op straat belanden, maar deelnemen aan een opvang- en begeleidingstraject. De **eindevaluatie van het WODC** toont aan dat al 60% van de LVV-bewoners een oplossing heeft gevonden. Het is echter essentieel dat het doel van de LVV niet te veel is gericht op terugkeer, ook op legaal verblijf. Zowel om refoulement uit te sluiten, als omdat uit onderzoek blijkt dat vreemdelingen zelden meewerken aan terugkeer als ze niet geloven dat er geen juridische mogelijkheden meer zijn voor legaal verblijf in Nederland; vertrouwen in de mededelende partij is dus belangrijk. Om de positieve impact voort te zetten, pleiten wij voor het openstellen van onderwijs en zinvolle dagbesteding voor de doelgroep.

Een commissie Menselijke Maat en Maatschappelijk Belang

De toeslagenaffaire onderstreept de behoefte aan een menselijke maat in het bestuursrecht. Dat geldt ook voor het asiel- en migratiebeleid. De huidige regelgeving kan in uitzonderlijke situaties leiden tot schrijnende gevolgen. Zowel WODC¹⁾, Raad van State²⁾ als uitvoeringsorganisaties³⁾ zoals de IND erkennen het gebrek aan mogelijkheden voor een weloverwogen besluit met oog voor de menselijke maat.

Wij stellen twee oplossingen voor: het verruimen van de bevoegdheid van de IND-hoofddirecteur voor schrijnende gevallen, ongeacht de aanvraagperiode, en de oprichting van een onafhankelijke Commissie Menselijke Maat en Maatschappelijk Belang. Hiermee kunnen we duurzame oplossingen bieden voor goed geïntegreerde individuen, waaronder langdurig verblijvende ouderen en jongeren die hier als ongedocumenteerden zijn opgegroeid en willen werken in sectoren als (bijvoorbeeld) de zorg.

**Er is behoefte
aan een
menselijke
maat in het
bestuursrecht**

¹⁾ Regioplan, in opdracht van het WODC, Plan- en procesevaluatie Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen, 5 februari 2020
en idem, Eindevaluatie Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen, 19 oktober 2022

²⁾ Ontwerpbesluit tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000, 13 maart 2019

³⁾ Zie <https://ind.nl/nl/documenten/06-2022/stand-van-de-uitvoering.pdf>

Doel en belang van opvang en begeleiding van zieke ongedocumenteerden

Met het oog op de openbare orde en het welzijn van de ongedocumenteerden is het duidelijk dat opvang en begeleiding voor deze groep noodzakelijk zijn. Mensen zonder verblijfsvergunning hebben geen toegang tot basisvoorzieningen als onderdak, inkomen, eten en zorg. Dit leidt vaak tot een vicieuze cirkel: indien terugkeer geen optie is, betekent geen verblijfsvergunning geen opvang, geen opvang betekent geen toegang tot passende medische zorg en geen zorg betekent geen toekomstperspectief, waardoor gedwongen illegaal verblijf in Nederland rest. Zonder de juiste voorzieningen en begeleiding vormt deze kwetsbare groep een gevaar voor zichzelf en anderen.

De onzekerheid van een leven op straat verergert de psychische klachten van mensen zonder 'de juiste' papieren, terwijl een stabiele verblijfsplaats noodzakelijk is om een benodigde GGZ-behandeling te kunnen starten. Voldoende opvang- en begeleidingscapaciteit voor deze doelgroep is van groot belang. Door stabiliteit te bieden en de medische en juridische situatie integraal te verbeteren, draagt adequate opvang bij aan een duurzaam toekomstperspectief voor deze kwetsbare patiëntengroep.

Er is voor deze groep vaak sprake van een vicieuze cirkel

De landelijke Medische Opvang Ongedocumenteerden heeft in de afgelopen twaalf jaar aangetoond dat voor 60% van haar cliënten een duurzame oplossing is gevonden (legaal verblijf, terugkeer of doormigratie). Om landelijke dekking te kunnen garanderen voor deze doelgroep is landelijke spreiding van medische opvangplekken nodig.

Oplossing voor staatlozen in Nederland

Het ontbreken van een nationaliteit maakt dat staatloze personen vaak nergens anders heen kunnen. Het waarborgen van hun rechten en bescherming is essentieel en toont toewijding aan fundamentele mensenrechten, en een rechtvaardiger en humaner Nederland.

Om de schrijnende situaties van staatloosheid te beëindigen, is het recht op een verblijfsvergunning voor erkende staatlozen van groot belang. De nieuwe wetgeving⁴⁾ koppelt echter geen verblijfsrecht aan de vaststelling van staatloosheid, waardoor de meest kwetsbare staatlozen, zoals ongedocumenteerden die niet (al dan niet gedwongen) kunnen terugkeren en langdurig in Nederland verblijven, onvoldoende beschermd zijn⁵⁾.

Alternatieven voor de asielroute

Momenteel is arbeidsmigratie voor migranten van buiten de EU alleen mogelijk voor hoogopgeleide kennismigrant, terwijl er een tekort is aan vakkrachten in specifieke sectoren. In Nederland is er een aanzienlijk arbeidstekort, deels als gevolg van vergrijzing, waardoor dringend behoefte is aan werknemers in sectoren als bouw, energietransitie en zorg. Helaas blijft het potentieel onbenut van migranten die

⁴⁾ Voor meer informatie over het wetgevingsproces, de nieuwe wet- en regelgeving, adviezen van o.a. de Afdeling advisering van de Raad van State en de Raad van de Rechtspraak, en reacties van bijv. de Adviesraad Migratie, UNHCR en NGOs zoals het Institute on Statelessness and Inclusion en ASKV/Steunpunt Vluchtelingen, zie: <https://bit.ly/304guFp>.

⁵⁾ Zie in dit kader een recent opiniestuk in het NRC van ASKV en het Institute on Statelessness and Inclusion, 'Nieuwe wetgeving schiet tekort in bescherming meest kwetsbare staatlozen', te vinden: <https://bit.ly/46Ylwux>, en de publicatie 'Verhalen van Staatlozen' van ASKV van mei 2022, te vinden: <https://bit.ly/4497h5T>.

buiten de asielprocedure vallen en langdurig ongedocumenteerd in Nederland leven, terwijl zij juist de krapte op de arbeidsmarkt kunnen helpen verzachten. Onze voorgestelde oplossing omvat de introductie van alternatieve mogelijkheden voor migranten in Nederland om te legaliseren, met name door middel van tijdelijke arbeidsvisa voor sectoren waar tekorten heersen, zoals zorg, techniek, bouw en openbaar vervoer.

Jongeren die hier zijn opgegroeid en onderwijs hebben genoten verdienen gelijke toegang tot mbo, hbo en wo, ook na hun achttiende verjaardag, zodat zij na hun opleiding kunnen bijdragen aan de tekorten op de arbeidsmarkt. Niet alleen goed voor de markt, ook voor het welzijn van deze jongeren en andere migranten die dolgraag hun steentje willen bijdragen aan het verbeteren van de Nederlandse samenleving.

We zijn hierbij geïnspireerd door andere EU-lidstaten, zoals Frankrijk en Duitsland, waar stappen worden gezet naar circulaire migratie, door arbeidsmigratie voor 'knel-sectoren' binnen de EU te versoepelen. Bovendien wordt binnen de EU gepleit voor tijdelijke visa voor arbeidsmigranten. Met deze aanpak hopen we de krapte op de Nederlandse arbeidsmarkt te verlichten en een rechtvaardiger migratiebeleid te bevorderen.

We hopen dat u deze informatie kunt gebruiken bij het vaststellen van de visie op migratie in uw verkiezingsprogramma. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met ondergetekenden.

Met vriendelijke groet,

Rian Ederveen, Stichting LOS

Petra Schultz, ASKV Steunpunt Vluchtelingen

